

MARCIN ŁYSKO

PRACE NAD KODYFIKACJĄ
MATERIALNEGO
PRAWA WYKROCZEŃ
W POLSCE LUDOWEJ
(1960-1971)

Temida2

Białystok 2016

© Copyright by Temida 2
Białystok 2016

Redaktor Naukowy Wydawnictwa Temida 2: Cezary Kosikowski

Rada Naukowa Wydawnictwa Temida 2:

Przewodniczący Rady Naukowej Wydawnictwa Temida 2: Emil W. Pływaczewski

Członkowie z Uniwersytetu w Białymstoku: Stanisław Bożyk, Leonard Etel, Ewa M. Guzik-Makaruk, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski, Cezary Kosikowski, Cezary Kulesza, Agnieszka Malarewicz-Jakubów, Maciej Perkowski, Stanisław Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Joanna Sieńczyło-Chlabicz, Ryszard Skarzyński, Halina Świączkowska, Jarosław Volkonovski, Mieczysława Zdanowicz

Członkowie z Polski: Marian Filar (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Edward Gniewek (Uniwersytet Wrocławski), Lech Paprzycki (Sąd Najwyższy)

Członkowie zagraniczni: Lidia Abramczyk (Państwowy Uniwersytet im. Janki Kupały w Grodnie, Białoruś), Vladimir Babčak (Uniwersytet w Koszycach, Słowacja), Renata Almeida da Costa (Uniwersytet La Salle, Brazylia), Chris Eskridge (Uniwersytet w Nebrasce, USA), José Luis Iriarte Ángel (Uniwersytet Navarra, Hiszpania), Marina Karasjewa (Uniwersytet w Woroneżu, Rosja), Bernhard Kitous (Uniwersytet w Rennes, Francja), Martin Krygier (Uniwersytet w Nowej Południowej Walii, Australia), Petr Mrkyvka (Uniwersytet Masaryka, Czechy), Marcel Alexander Niggli (Uniwersytet we Fryburgu, Szwajcaria), Andrej A. Novikov (Państwowy Uniwersytet w Sankt Petersburgu, Rosja), Sławomir Redo (Uniwersytet Wiedeński, Austria), Bernd Schünemann (Uniwersytet w Monachium, Niemcy), Sebastiano Tafaro (Uniwersytet w Bari, Włochy), Wiktor Trinczuk (Kijowski Narodowy Handlowo-Ekonomiczny Uniwersytet, Ukraina)

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978-83-62813-87-2

Książka powstała w ramach projektu badawczego Nr NN110189540 zatytułowanego „Prawo karno-administracyjne Polski Ludowej (1951-1971)”. Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki.

Recenzent: *Andrzej Sakowicz*

Opracowanie graficzne i typograficzne: *Jerzy Banasiuk*

Projekt okładki: *Jerzy Banasiuk*

Redakcja techniczna: *Jerzy Banasiuk*

Korekta: *Bogumiła Mancewicz*

Wydawca: Temida 2

Przy współpracy i wsparciu finansowym
Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Spis treści

Problemy badawcze i stan badań.....	11
-------------------------------------	----

CZĘŚĆ I

PRACE NAD KODYFIKACJĄ MATERIALNEGO PRAWA WYKROCZEŃ W LATACH 1960-1963

Rozdział I

Przesłanki wszczęcia prac kodyfikacyjnych

1. System materialnego prawa wykroczeń Polski Ludowej u schyłku lat pięćdziesiątych.....	25
2. Prawo o wykroczeniach.....	26
3. Prawo wykroczeń w początkach Polski Ludowej.....	33
4. Ustawa o orzecznictwie karno-administracyjnym	35
5. Reforma prawa karno-administracyjnego z grudnia 1958 r.....	42
6. Dezaktualizacja części szczególnej prawa o wykroczeniach.....	48

Rozdział II

Problemy pierwszej fazy prac kodyfikacyjnych

1. Organizacja prac kodyfikacyjnych.....	53
2. Kwestia definicji wykroczenia	56
3. Podmiot wykroczenia	57
4. Przesłanki odpowiedzialności karno-administracyjnej.....	58
5. Katalog kar przyszłej kodyfikacji.....	60
6. Zasady wymiaru kary	63
7. Przedawnienie i zatarcie skazania	65
8. Zbieg przepisów i zbieg wykroczeń	66
9. Założenia prac nad częścią szczególną przyszłej kodyfikacji	68

Rozdział III

Projekt prawa o wykroczeniach z 1961 r.

1. Podstawowe założenia projektu.....	75
2. Instytucje części ogólnej projektu	78
3. Struktura części szczególnej projektu	82

Rozdział IV

**Publiczna dyskusja nad częścią ogólną projektu
prawa o wykroczeniach z 1961 r.**

1. Przebieg dyskusji nad projektem.....	89
2. Problem uchwalenia prawa o wykroczeniach przed kodeksem karnym	90
3. Kwestia samodzielnego charakteru części ogólnej prawa o wykroczeniach	94
4. Kontrowersje wokół definicji wykroczenia.....	96
5. Problem katalogu kar.....	103
6. Kwestia odpowiedzialności nieletnich.....	107

Rozdział V

**Część szczególna projektu prawa o wykroczeniach
z 1961 r. w ocenie uczestników dyskusji publicznej**

1. Zakres prac kodyfikacyjnych	109
2. Zagadnienie selekcji wykroczeń z ustaw szczególnych	110
3. Problem traktowania jako wykroczeń niektórych występów przeciwko mieniu	114
4. Kontrowersje wokół karalności prostytutki	122

Rozdział VI

Prace kodyfikacyjne w latach 1962-1963

1. Projekt prawa o wykroczeniach z 1962 r.	129
2. Projekt prawa o wykroczeniach z 1963 r.	131
3. Wstrzymanie prac kodyfikacyjnych	133

PRACE NAD KODEKSEM WYKROCZEŃ (1967-1971)

Rozdział VII

Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o przekazaniu

1. Założenia operacji przekazania	141
2. Wykroczenia powstałe z przekształcenia dotychczasowych występków	142
3. Zasady odpowiedzialności za wykroczenia przekazane.....	147
4. Nowe rozwiązania wprowadzone do systemu prawa wykroczeń	147

Rozdział VIII

Projekt prawa o wykroczeniach z 1967 r.

1. Wznowienie prac kodyfikacyjnych	153
2. Problemy drugiej fazy prac kodyfikacyjnych.....	156
3. Struktura projektu prawa o wykroczeniach z 1967 r.	159
4. Zasady odpowiedzialności karno-administracyjnej.....	160
5. Katalog kar zasadniczych	163
6. Kary dodatkowe.....	165
7. Zasady wymiaru kary	167
8. Instytucje służące indywidualizacji orzecznictwa.....	168
9. Struktura części szczególnej projektu	170
10. Wykroczenia przejęte z ustaw szczególnych.....	172
11. Nowe stany faktyczne wykroczeń	177
12. Realizacja idei depenalizacji w projekcie	178

Rozdział IX

**Dyskusja środowiskowa nad częścią ogólną projektu
prawa o wykroczeniach z 1967 r.**

1. Przebieg dyskusji środowiskowej	181
2. Problem definicji wykroczenia	182

3. Przesłanki odpowiedzialności za wykroczenie	184
4. Zbieg wykroczenia z przestępstwem	186
5. Zasady wymiaru kary aresztu.....	187
6. Wprowadzenie kary ograniczenia wolności	189
7. Kontrowersje wokół kary nagany.....	192
8. System kar dodatkowych.....	193
9. Kwestia przedawnienia i zatarcia skazania.....	196

Rozdział X

Część szczególna projektu prawa o wykroczeniach z 1967 r. w ocenie uczestników dyskusji środowiskowej

1. Problem zakresu przedmiotowego części szczególnej projektu.....	199
2. Krytyczna ocena niektórych sankcji.....	201
3. Krytyka nadmiernej penalizacji	203
4. Problem karalności prostytutki.....	204
5. Kwestia subsydiarnego charakteru odpowiedzialności karno-administracyjnej.....	206
6. Ocena nowych stanów faktycznych wykroczeń.....	208
7. Problem karalności form stadialnych i zjawiskowych niektórych wykroczeń..	211

Rozdział XI

Projekt prawa o wykroczeniach z 1968 r. w ocenie kierownictwa MSW

1. Wstępna ocena projektu z 1968 r. przez uczestników konferencji u wiceministra Świtały	215
2. Autopoprawki Kolegium MSW do części ogólnej projektu z 1968 r.....	218
3. Uwagi Kolegium MSW do części szczególnej projektu z 1968 r.....	222
4. Projekt z 1968 r. w ocenie połączonych kolegów MSW i Ministerstwa Sprawiedliwości.....	224
5. Kontrowersje wokół terminu wejścia w życie prawa o wykroczeniach	227

Rozdział XII

Ostateczna wersja projektu prawa o wykroczeniach

1. Ogólna charakterystyka projektu	231
2. Zasady odpowiedzialności za wykroczenie	231
3. Katalog kar zasadniczych	234
4. Kary dodatkowe.....	237
5. Zasady wymiaru kary	238
6. Instytucje przejęte z ustawy o przekazaniu	239
7. Przedawnienie i zatarcie skazania	240
8. Rozwiązania służące zwalczaniu negatywnych zjawisk społecznych	241
9. Podstawowe założenia części szczególnej projektu.....	243
10. Struktura części szczególnej projektu	245

Rozdział XIII

Dyskusja społeczna nad projektem prawa o wykroczeniach z 1970 r.

1. Pierwsze czytanie projektu ustawy Prawo o wykroczeniach.....	255
2. Przebieg dyskusji społecznej nad projektem z 1970 r	260
3. Społeczna ocena projektu.....	261
4. Dyskusja na łamach prasy	267
5. Uwagi hierarchów Kościoła katolickiego	272
6. Projekt oczami prasy katolickiej	275
7. Dyskusja w środowisku prawniczym.....	278
8. Projekt w ocenie przedstawicieli nauki	283

Rozdział XIV

Prace nad projektem kodeksu wykroczeń w Sejmie

1. Projekt z 1970 r. w ocenie podkomisji sejmowej.....	289
2. Projekt ustawy Kodeks wykroczeń	290
3. Dyskusja sejmowa nad projektem ustawy Kodeks wykroczeń	296

Spis treści

Zakończenie	301
Summary	325
Bibliografia	329
Wykaz skrótów.....	348